

Etusivu>Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö>Kansallinen lainsäädäntö

Kansallinen lainsäädäntö

Kypros

Perustuslain (Σύνταγμα) 1 artiklan mukaisesti Kyproksen valtio on itsenäinen ja täysivaltainen tasavalta, jota johtaa presidentti noudattaen laillisuuden, toimivaltajaon (täytäntöönpano- lainsäädäntö- ja lainkäyttövalta), tuomioistuineläitöksen puolueettomuuden sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamisen ja suojelun periaatteita. Ihmisoikeudet ja perusvapaudet suojataan perustuslain II osassa, joka vastaa Euroopan ihmisoikeussopimusta (ECHR) (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.). Kyproksen lainsäädäntö-, täytäntöönpano- ja lainkäyttövaltaa käyttävien viranomaisten on perustuslain 35 artiklan mukaisesti varmistettava edellä mainitun osan säännösten tehokas soveltaminen oman toimivaltansa puitteissa. Laillisuus turvataan paitsi kirjallisella perustuslailla ja oikeussäännöillä myös sillä, että hallitus sitoutuu noudattamaan sille perustuslaissa asetettuja rajoituksia ja varmistamaan, että lainsäädäntövallan käyttäjän antamat lait ovat perustuslain mukaisia. Lisäksi laillisuuden takeena on riippumaton ja puolueeton tuomioistuinlaitos.

Oikeuslähteet

1. Euroopan unionin oikeus

Kyproksesta tuli Euroopan unionin täysivaltainen ja tasavertainen jäsenvaltio 1. toukokuuta 2004, joten sen on sovellettava EU:n lainsäädäntöä. Euroopan unionin tuomioistuimen (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) oikeuskäytännön mukaan EU:n lainsäädäntö on ensisijainen jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön eli kansallisiin lakeihin ja perustuslakiin nähden.

EU:n lainsäädännön ensisijaisuus Kyproksen tasavallan perustuslakiin nähden turvataan Kyproksen tasavallan perustuslaissa. Perustuslakia muutettiin perustuslain muuttamisesta annetulla viidennellä lailla (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (laki 127(I)/2006), jolla tehdään selväksi EU:n lainsäädännön ensisijaisuus perustuslakiin nähden.

Kyproksen tasavalta on myös mukauttanut ja yhdenmukaistanut kansallista lainsäädäntöään EU:n lainsäädäntöä vastaavaksi antamalla useita uusia säädöksiä ja samalla kumoamalla tai muuttamalla kansallisia säännöksiä, myös perustuslain säännöksiä, edellä kuvatulla tavalla.

EU:n lainsäädännöllä on näin ollen ensisijaisen oikeuslähteen asema Kyproksen tasavallassa. EU:n lainsäädäntö käsittää toisaalta jäsenvaltioiden antamat säännöt eli Euroopan yhteisöjen perustamissopimukset pöytäkirjoiheen ja liitteeseen, sellaisina kuin ne ovat myöhemmin täydennettyinä tai muutettuina, sekä toisaalta Euroopan unionin toimielinten antamat säännöt, jotka ovat asetusten, direktiivien tai päätösten muodossa. EU:n lainsäädäntöön kuuluvat myös EU:n ja kolmansien maiden tai kansainvälisten järjestöjen välisten kansainvälisten yleissopimusten määräykset, lainsäädännön yleiset ja peruseriaatteet, common law, kansainvälisen julkisoikeuden yleiset säännöt ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan ihmisen perusoikeudet ovat lainsäädännön yleisinä periaatteina erottamaton osa unionin säännöstöä.

2. Kyproksen tasavallan perustuslaki

Kyproksen tasavallan perustuslaki annettiin vuonna 1960, kun Kyproksen tasavalta julistautui itsenäiseksi. Se on perustuslain 179 artiklan mukaisesti Kyproksen tasavallan ylin laki. Kyproksen tasavallan EU-jäsenyyden myötä Kyproksen perustuslakia muutettiin edellä 1 kohdassa kuvatulla tavalla. Siitä lähtien EU:n lainsäädäntö on ollut etusijalla maan sisäiseen perustuslailliseen järjestykseen nähden ja perustuslaissa olevien oikeussääntöjen on ollut oltava EU:n lainsäädännön mukaisia.

3. Kansainväliset yleissopimukset / valtiosopimukset / muut sopimukset

Perustuslain 169 artiklan mukaan kansainväliset yleissopimukset, valtiosopimukset ja muut sopimukset, joihin liittyy ministerineuvoston päätöksellä, ovat ensisijaisia kaikkeen kansalliseen lainsäädäntöön (lukuun ottamatta perustuslakia) nähden, kun ne on vahvistettu lailla ja julkaistu hallituksen virallisessa lehdessä. Jos ne ovat ristiriidassa kansallisen lainsäädännön kanssa, ne ovat ensisijaisia sillä edellytyksellä, että sopimuksen vastapuoli soveltaa niitä samalla tavalla.

4. Lait

Lait ovat säädöksiä, jotka lainsäädäntövaltaa käyttävä edustajainhuone (Βουλή των Αντιπροσώπων) antaa. Niiden on oltava sekä EU:n lainsäädännön että perustuslain mukaisia.

Perustuslain 188 artiklan mukaisesti Kyproksen tasavallassa sovelletaan nykyään lakeja, jotka olivat mainitun artiklan nojalla voimassa itsenäistymistä edeltäneenä päivänä, ellei toisin ole säädetty tai säädetä voimassa olevan lain tai perustuslain mukaisesti säädetyn lain nojalla, sekä lakeja, jotka edustajainhuone (Βουλή των Αντιπροσώπων) on säätänyt Kyproksen itsenäistymisen jälkeen.

5. Asetukset

Täytäntöönpanovallan käyttäjä antaa säädöksiä sille annettujen lakisäätösten valtuuksien nojalla. Niiden on oltava sekä EU:n lainsäädännön että perustuslain ja muiden lakien mukaisia.

Hallintoviranomaisten valtuuksia säätää lisäsääntöjä (sekundaarilainsäädäntöä) lakien soveltamista ja täytäntöönpanoa varten nimitetään sääntelyvaltuuksiksi. Vaikka lainsäädäntövalta Kyproksessa onkin edustajainhuoneella, hallintoviranomaisille on annettu valtuudet säännellä eräitä erityiskysymyksiä, paikallisia kysymyksiä ja teknisiä tai yksityiskohtaisia kysymyksiä.

6. Korkeimman oikeuden oikeuskäytäntö (Ανώτατο Δικαστήριο)

Kyproksessa sovellettavien lainoillisten periaatteiden mukaan korkeimman oikeuden antamat päätökset sitovat kaikkia alempia tuomioistuimia. Tämän vuoksi korkeimman oikeuden päätökset säädösten tulkinnasta katsotaan oikeuslähteeksi.

7. Common law – tasapuolisuuden periaatteet

Myös common law (κοινοδικαιο) ja tasapuolisuuden (επιεικεια) periaatteet ovat oikeuslähteitä sellaisissa tapauksissa, joissa muuta lainsäädäntöä ei ole.

Oikeudellisten välineiden lajit

Kirjalliset

Kyproksen tasavallan perustuslaki.

Kolmansien maiden kanssa tehdyt kansainväliset yleissopimukset, valtiosopimukset ja muut sopimukset, jotka on vahvistettu lailla ja julkaistu Kyproksen hallituksen virallisessa lehdessä ja jotka ovat ensisijaisia kansalliseen lainsäädäntöön nähden, jos sopimuksen vastapuoli soveltaa niitä samalla tavalla.

Perustuslain 188 artiklan mukaan itsenäistymistä edeltäneenä päivänä voimassa olleet perustuslain mukaiset lait, ellei toisin ole säädetty tai säädetä voimassa olevan lain mukaisesti tai perustuslain nojalla annettavan lain mukaisesti. Lait, jotka edustajainhuone on antanut Kyproksen itsenäistymisen jälkeen.

Asetukset (Κανονιστικές Πράξεις), (Κανονισμοί).

Kirjoittamattomat

Korkeimman oikeuden, Euroopan unionin tuomioistuimien ja ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö.

Common law ja tasapuolisuuden periaatteet, ellei toisin ole säädetty tai säädetä voimassa olevan lain tai perustuslain nojalla annettavan lain mukaisesti.

Normihierarkia

Kyproksen tasavallan normihierarkia on Kyproksen EU:hun liittymisen jälkeen ollut seuraava:

EUROOPAN UNIONIN LAINSÄÄDÄNTÖ

KYPROKSEN TASAVALLAN PERUSTUSLAKI

KANSAINVÄLISET YLEISSOPIMUKSET / VALTIOSOPIMUKSET / MUUT SOPIMUKSET

LAIT

ASETUKSET

KORKEIMMAN OIKEUDEN OIKEUSKÄYTÄNTÖ

COMMON LAW JA TASAPUOLISUUDEN PERIAATTEET

Common law ja tasapuolisuuden periaatteet ovat Kyproksen oikeuslähteitä, ja niitä sovelletaan, kun muu lainsäädäntö tai institutionaaliset puitteet puuttuvat.

Oikeussääntöjen antamisesta vastaavat toimielimet

Kyproksen tasavallan perustuslaissa tehdään selkeä ero kolmen eri toimivallan käyttäjän välillä. Täytäntöönpanovalta on presidentillä, varapresidentillä ja ministerineuvostolla, lainkäyttövalta Kyproksen tuomioistuimilla ja lainsäädäntövalta edustajainhuoneella, joka on Kyproksen korkein lainsäädäntöelin. Vaikka edustajainhuone on korkein lainsäädäntöelin, täytäntöönpanovalan käyttäjät voivat säätää lain soveltamista koskevia oikeussääntöjä ja ottaa huomioon vaihtelevat olosuhteet, joissa lakia on mahdollisesti sovellettava. Hallintoviranomaisilla on siten sääntelyvaltuudet eli valtuudet säätää lisäsääntöjä lakien soveltamista ja täytäntöönpanoa varten.

Lainsäädäntömenettely

Lainsäädäntömenettely aloitetaan esittämällä lakialoite tai lakiesitys. Edustajainhuoneen jäsenillä on oikeus tehdä lakialoite ja ministereillä on oikeus tehdä lakiesitys. Kaikki edustajainhuoneelle esitetyt lakiesitykset ja -aloitteet käsitellään ensin asiasta vastaavassa parlamentin valiokunnassa ja sen jälkeen täysistunnossa.

Edustajainhuone säätää lakeja ja päätöslauselmia läsnä olevien ja äänestykseen osallistuvien jäsenen yksinkertaisella enemmistöllä, minkä jälkeen ne ilmoitetaan Kyproksen presidentin kansliaan. Presidentti joko antaa ne julkaisemalla ne Kyproksen hallituksen virallisessa lehdessä tai palauttaa ne edustajainhuoneelle uudelleentarkastelua varten. Jos edustajainhuone viimeksi mainitussa tapauksessa pitää kiinni päätöksestään, presidentin on annettava kyseinen laki. Hän voi kuitenkin vaihtoehtoisesti käyttää perustuslaillista oikeuttaan vedota korkeimpaan oikeuteen, joka voi päättää, onko laki perustuslain tai EU:n lainsäädännön mukainen. Jos tuomioistuin tekee myönteisen päätöksen, laki julkaistaan heti. Jos päätös on kielteinen, lakia ei julkaista. Lait tulevat voimaan laissa säädettyä ajankohtana tai kun ne julkaistaan Kyproksen hallituksen virallisessa lehdessä. Ne voidaan kumota toisella lailla tai hiljaisesti tietyissä olosuhteissa.

Oikeudelliset tietokannat

Kyproksen tasavallassa on seuraavat oikeudelliset tietokannat:

CyLaw

Kyproksen oikeudellinen portaali (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ).

Onko tietokanta maksuton?

CyLaw-tietokanta on maksuton. Kyproksen oikeudellista portaalia voivat käyttää vain tilaajat.

Lyhyt kuvaus

1. CyLaw

CyLaw perustettiin tammikuussa 2002. Se on voittoa tavoittelemattoman tietokanta, joka tarjoaa maksutonta ja objektiivista oikeudellista tietoa Kyproksen oikeuslähteistä sekä niiden käyttöoikeuden. Tietokanta on osa kansainvälistä hanketta, jossa pyritään lainsäädännön maksuttoman käytön edistämiseen. CyLaw-tietokannat sisältävät korkeimman oikeuden ja toisen oikeusasteen perhetuomioistuimen vuoden 1997 jälkeen antamia päätöksiä, säännöksiä lainkäytöstä riita-asioissa sekä lainsäädäntöä käsitteleviä artikkeleja ja tekstejä.

Korkein oikeus on tallentanut CyLaw-tietokannan sisältämät päätökset sähköisessä muodossa. Tietokannan sisältämien päätösten tekstit ovat todistusvoimaisia tekstejä siinä muodossa, kuin korkein oikeus on ne antanut ilman muutoksia tai korjauksia.

2. Kyproksen oikeudellinen portaali

Kyproksen oikeudellisen portaalista löytyy muun muassa uutiskirjoituksia, tekstejä ja artikkeleja, joissa käsitellään oikeudellisia kysymyksiä koskevia aiheita. Lisäksi se tarjoaa tilauspohjaisen käyttöoikeuden oikeudelliseen tietokantaan, joka sisältää Kyproksen tasavallan lainsäädäntöä ('Νομοθεσία') ja oikeuskäytäntöä ('Νομολογία') koskevat tietokannat.

Lakihakemisto (Ευρετήριο των Νόμων) sisältää kaikkien voimassa olevien ja kumottujen lakien hakemiston ja kaikkien niihin liittyvien asetusten hakemiston. Näitä hakemistoja päivitetään jatkuvasti hallituksen virallisen lehden julkaisemisen yhteydessä.

Oikeuskäytännön hakemistosta (Ευρετήριο της Νομολογίας) voidaan hakea päätösten tekstejä eri hakukriteerien perusteella.

Linkkejä

Syyttäjälaitos (Νομική Υπηρεσία)

Korkein oikeus (Ανώτατο Δικαστήριο)

Edustajainhuone (Βουλή των Αντιπροσώπων)

Päivitetty viimeksi: 11/03/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvalliot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvalliot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvallion tekijänoikeussäännöt.